Quæstio Medica.

Quodlibetariis Disputationibus excutienda In Scholis Medicorum die Iouis 28 nouemb. Clariss. viro D. Ioanne Martino Regis med. sapientiss. Moderatore.

An In Continentibus, Contentis, ac Impellentibus Sanitas et Morbus?

Ut sagax sublunarium partium natura variis simplicibus elementis, ac perfecte mixtis substantiis mundi totius ὁμοιομέρειαν condidit, ut in hac multiplici partium varietate, tanquam in amplissimo, ac augustissimo theatro plures in diem naturæ diuinæ prudentias effectus: sic etiam dein corporis humani fabricam audacis naturæ τεχνύδριον variis undique partibus conflauit, quo minus perfectius artus insulæ, variisque mixtis corporis, plures tanquam sui fines suo promptius viribus ad debitum munerum functiones obeundas. quas partes tamen multiplices in hoc consentiunt, quod eandem simul esse ex ipsa primordiorum πυρὸς καὶ ὕδατος permistione originem sortiantur. Quorum si perdendis esse harmonia ac concentus ἀνάλογον καὶ ἀσύμφωνον compositum euadet. discrepant autem quod eorum quæ corpus constituunt, et absolutum alia sunt ἴσχοντα, alia ἐνισχόμενα, quædam ἐνορμῶντα, atque horum trium munere, atque symmetria œconomia humana ritu, ac foelicitas gubernatur.

Ἴσχοντα partes sunt corporis et solida, carniformi, et innato spiritu constitutas; quarum alias sunt ὁμοιομερεῖς ut ossa; alias ἀνομοιομερεῖς ut musculi. Quædam priuatas sibi natas, quædam esse quibus publicum est officium. Harum rursus alias principes, alias ministras. Illas tanquam uberrimi fontes huic facultatibus, ac naturæ congredientibus succis corpus nostrum undique irrigant. suntque tres numero cerebrum, cor, hepar. Cerebrum quidem princeps facultatis domicilium phantasiam, rationem, et memoriam per suam substantiam diffusas retinens, partibusque sensum et motum vectorum suum mandat. Cor vero viscus nobilissimum ipsum per se micans vitalis est facultatum scaturigo, unde perdendis sit affluxus caloris ad partes quæ non per tantillum defraudatas contabescerent, continuo diastoles et systoles motu, edito fœdere cetero. Hepar denique fons est naturalis facultatis ἐξαιματώσεως officina, venarumque, et rivus quibus tanquam viuis vasis membrorum respublica irrigatur.

Ἐνισχόμενα humorales sunt substantias vasorum vias conclusas, quarum aliæ in arteriis, aliæ in venis alibi etiam vasculis stabulantur. qui in arteriis discurrit succus, vitalis est quo calor innatus per fugaces partium viuacitas reuocantur. Qui in venis alibilis, quo perdendis earundem solidas dissipatio instauratur, unde et iucundius dese partium affectui pabulum sudoris, ἐλεογενέσι solida simul permistis constat, quarum supernatans a quibusdam partibus allicientur: dum liquidum in ieiuno caloris vinci ipse partium alimenti, … ; alterum … , illud ministerio atque παρεγχύματος ἰδιοσυγκρασία fit et chylo ἐξαιμάτωσις, … sanguis profunditur, quo tanquam vehiculo facilius per … in singulas permanat corporis partes, unde illo vehendi munere perfunctus partim in sudoris resoluitur, partim in … συνοποιητικοὺς … , hincque vesicam quas illum continet donec naturæ … per voluntatis imperio exoneratur.

Ἐνορμῶντα sunt alias facultates, atque spiritus æthereos, tenuissimi, quorum in corporis, ut venti, magna vis est et imperio. Alia siquidem cum non sit tota in qualibet parte, … varium organorum variarum … prompti viribus (facultates inquam) quas ut molem agitur humanam a cerebro, corde, hepate influunt, totidem spiritus specie differentibus per varios canales in toto corpus distributos. animalis spiritus … qui per neruorum spiracula meanti … ad functiones αἰσθητικάς, κινητικάς καὶ ἡγεμονικάς. vitalis qui per arterias … innatum calorem fouet, sopitum suscitat, ac … naturalis denique, qui facultati naturali vehiculum sui exhibet. Hoc autem … spiritus, quod et duorum societate nexuque sunt conditi, et … tenuissima ut nobilitate vigendo, et calor natiuus, qui etiamsi perdendis … cuncta tamen profundit … partesque … calor dum … pandit, hujusque lumine fulget.

Ergo ut in horum naturali statu sanitas est constituta, sic in eorundem immoderato morbus est collocandus. Continentia præcam et a naturali … vitiatis ἢ ἀπὸ τῶν ἔξωθεν, ἢ ἀπὸ τῶν ἐνεόντων temperie, structura, et solutione continui, sic cerebro varia dyscrasia affecto læduntur motus, sensus, …: et in apoplexia quæ a … , epilepsia, paralysi, quæ a bile … possunt; occidit memoria et in lethargo et … Mens in aliena … , … et in mania, phrenitide, delirio, non semper in febribus malis, sic cordis quod … est caput … corpus … unde omnis facultatum … principatus … in hectica febre, quæ est ἐν τῷ γίνεσθαι solidam continentium … æqualibiltas occupat. Sic in hepatis κακοπραγίᾳ sanguificandi depravatio ut in hydrope … affectuum. Contenta … inquinantur ut in febre ab humorum vitiositate oborta, atrophia, pituitosa cachexia, qua virginum … squallet, … coloris flos perit. Impellentia denique cessant ab officio, … amplius spiritus … facultati, dum … ut in diaria simplici, aut … occultas ut in … pestilenti in primum vitæ principium, … nostri caloris … petulantes debacchantur.

Quare In Continentibus, Contentis, ac Impellentibus Sanitas et Morbus.

asserebat Martinus AKAKIA parisinus 1596.

Domini Doctores disputaturi

m. nicolaus Iabot
m. antonius De Carre
m. Ioannes Grouft.
m. Simon Pietre Prof. Reg.
m. Ioannes Duret Reg. med. et Prof.
m. Georgius Cornuty.
m. Ioannes Martin Med. Reg.
m. Claudius Bazin.
m. Henricus Blacuod.

F.M.P. BIBLIOTHÈQUE